

DIPLOMÁS ÁPOLÓ

SZAKMAISMERTETŐ INFORMÁCIÓS MAPPA

Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program
(HEFOP) 1.2 intézkedés

„Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat fejlesztése”

DIPLOMÁS ÁPOLÓ

Feladatok és tevékenységek

Már az ókori egyiptomi papiruszok tartalmazzak olyan leírásokat, melyek ápolási folyamatra utalnak. Az asszíroknál "ápoló- kezelőrend" is létezett, akik elkészítették a gyógyszereket, a fürdőket és a betegellátás során közreműködtek, illetve gondozták a betegeket. A rómaiaknál találkozunk kórházszerű intézménnyel, melyben a birtokon dolgozó beteg, értékes rabszolgákat gondozták. A gondozást ápoló rabszolgák végezték. Az ókorban az orvosoké volt a meghatározó szerep a gyógyító tevékenységben. Ez a helyzet a középkorra megfordult és megerősödött az ápolók szerepe, a kereszténység megjelenésével senki nem maradt segítség nélkül. A keresztényi könyörületeség kialakította a kórház intézményét, melyet minden püspöki városban létrehoztak. Az ápolást az orvosok és a vallási szabályok határozták meg, tehát az ápoló nem tevékenykedhetett önállóan. Sorra alakultak a férfi és női szerzetesrendek, hadi ápolórendek, kórházi lovagrendek. A keresztes háborúk új lendületet adtak az ápolás és az egészségügyi ellátás fejlődésének. Megalapították az Irgalmas Nővérek Rendjét. A nővérek ispotályokban, menedékhelyeken és szegényházakban ápolták betegeiket. A XVIII. században a városok terjeszkedése és a kórházak számának gyarapodása hozta azt, hogy az ápoló szerep egyre fontosabbá vált. Kidolgozták az első nővérképző programot. A hallgatóknak mind a kórházi, mind az otthoni ápolásban, illetve betegellátásban gyakorlatot kellett szerezniük. A XIX. század közepén kialakult az ápolói szakma, megindult az ápolók képzése. Az ápolást szent és tiszta hivatásnak tekintették, mely a szenvedőknek enyhülést, a haldoklóknak könnyebbséget, a gyógyulóknak életet ad. Ezek a követelmények tulajdonképpen ma, a XXI. században is érvényesek.

A diplomás ápolóval általában akkor találkozunk, ha kórházba kerülünk, és betegként megfigyel, ápol minket. Ő az, aki megtanít minket arra, hogy hogyan viselkedjünk, mit tegyünk gyógyulásunk érdekében, majd egészségünk megőrzése, és a betegség megelőzése érdekében. Az ápolás több egyszerű ellátásnál, törődést és együttérzést is jelent. A diplomás ápoló gyakran a gyógyíthatatlan betegekkel is foglalkozik, így a szorongás, a

magány és a kilátástalanság időszakában is nyújthat támogatást. Az ápolás egyre nagyobb szerepet játszik az egészségügyi ellátásban. Hiszen az egyik legfontosabb cél a jó életminőség biztosítása.

Melyek a jellemző feladatok, tevékenységek ebben a szakmában?

A diplomás ápoló az egészségügyi ellátást nyújtó munkacsoport tagjaként tevékenykedik. Az orvos utasítása alapján gyógyszereket, injekciókat, infúziókat ad, vagy más gyógymódokat alkalmaz.

Fő feladata a betegekkel való kapcsolatfelvétel után a beteg állapotának megfelelő segítő tevékenységek elvégzése. A feladatok egyik csoportját a betegséggel összefüggő és orvosi utasításra történő, a gyógyulást segítő tevékenységek jelentik. Ezen belül részt vesz a vizsgálatok elvégzésében, itt segíti az orvos munkáját és a beteg alkalmazkodását az adott helyzethez (például EEG vagy endoszkópos vizsgálat esetén). Ide tartozik a gyógyszerek beadása betegeknek akár a szájon át bevehető, úgynevezett tablettás gyógyszerek kiosztása, akár az injekcióval vagy infúzióval történő gyógyszerelés. A másik feladatkör igen jelentős a beteg napi tapasztalatában, hiszen ez a szorosan vett ápolási tevékenység.

Ez nagymértékben függ a beteg fizikai állapotától, például a sétáltatás vagy az étkezésben történő segítségnyújtás az egyszerűbb feladatok közé tartozik, de sokszor a fiziológiás szükségletek elvégzéséhez eszközös beavatkozást kell végeznie, például katéterezés (vizelet kiválasztás segítségéhez).

A diplomás ápoló kiemelkedő feladata az egészséges életmódra nevelés és az egészségmegőrző, úgynevezett prevenciós programok népszerűsítése, illetve vezetése. Meghatározott betegségi típusokban igen nagy jelentősége van e programoknak, mert stabilizálja a betegek állapotát, például cukorbetegéket, mozgásszervi-, illetve szív- és keringési betegségben szenvedőket. Valódi megelőző programokat iskolákban, fiatalok között vagy sportklubokhoz kapcsolódóan is végezhet. Az orvosok igen nagymértékben támaszkodnak a diplomás ápolók munkájára, így koordinálják a kórházi osztályon dolgozó nővérek és más egészségügyi dolgozók tevékenységét is. Diplomás ápoló dolgozhat rendelőintézetben is, például háziorvosi ellátásban. E munkakörben szorosan együttműködik az orvossal és vállalja a betegek gondozását akár háznál is, például injekciózás. De szakrendeléseken is, mint például sebészetben, ahol szinte asszisztál minden

orvosi beavatkozásnál, például üvegszilánkok kisedése a tenyérből vagy tetanusz injekció beadása, stb.

Minden tevékenységkörben, amelyet végez, kiemelt jelentősége van az adminisztrációnak, hiszen dokumentálnia a beavatkozási és gyógyítási folyamatokat. A dokumentációnak több funkciója van, egyrészt segíti a beteggel történő események nyomon követését, másrészt tájékoztatást is nyújt a betegnek, például zárójelentés. Statisztikát készít az adott intézmény gazdasági működésének elősegítésére, például jelentések a betegség típusáról a felírt gyógyszerekre vonatkozóan.

Milyen anyagokkal, eszközökkel kell dolgoznia?

Minden ápolási feladat más-más berendezést, eszközt, műszert, gépeket, illetve anyagokat igényel. Az általános ápolás munkaeszközei a gyógyszerek, tisztálkodó szerek (például púder, sósborszesz), ágytálak, kacsák, fertőtlenítőszer, amelyeket többnyire a kórházi munka során használnak. Más általános eszközöket, például lázmérő, vérnyomásmérő stb. mind a kórházakban, mind a rendelőintézetekben használhatnak.

Az orvoslás fejlődése során egyre jelentősebb szerepet kap az orvosi műszerek, készülékek alkalmazása, például: röntgenkészülékek, elektrokardiográfok, EEG, komputertomográfok, endoszkópok, monitor-, leszívó- illetve lélegeztető készülékek, stb.

A gyógyítás meghatározott területén, például sebészet, bőrgyógyászat kiemelt szerepet kapnak a kötszerek, sebápoló szerek, például pólyák, géz, vatta, tapaszok, csipeszek, ollók, sínek és egyéb rögzítők, kenőcsök, tinktúrák, fertőtlenítőszer. A diplomás ápoló munkája során szinte mindig használ sterilizálót (fertőtlenítő eszközt) és védőeszközöket, például szájmazskot, gumikesztyűt stb.

Az irodai és adminisztrációs munkákhoz szükséges eszközök is két csoportra bonthatók, az úgynevezett dokumentációs anyagokra, például lázlapok, ápolási napló, átadási napló, vizsgálati napló. A másik csoportot a számítógépek, szoftverek, nyomtatványok, receptek, stb. alkotják. Emellett használ még kommunikációs eszközöket is, például telefon, fax.

Hol végzi a munkáját a diplomás ápoló?

A diplomás ápolók kórházakban, rendelőintézetekben, klinikákon, szociális gondozó intézetekben dolgoznak. Alapvetően fontos követelmény a higiénia. A rendelő, kórterem legyen száraz, világos, tiszta, kulturált, karbantartott, levegője legyen megfelelő hőmérsékletű. Zárt környezetben dolgozik, vagy az ágyban fekvő betegek vagy a vizsgálatra váró betegek számára kialakított magasabb hőmérsékletű helyen dolgozik. Három műszakban végzik munkájukat a kórházban, de rendelőintézetben osztott időrendben (délelőtt vagy délután) vesz részt a rendelésen. A beteglátogatás rugalmas időbeosztásban történik.

Munkája során kikkel kerül kapcsolatba, kikkel van dolga?

A diplomás ápoló az ápolási és gondozási tevékenységet ápolási és gondozási terv alapján végzi, melyet a kezelőorvos hagy jóvá. Az orvossal való együttműködés folyamatos az orvosi kezelések, beavatkozások során. Együtt működik a gyógyítást végző munkacsoport tagjaival, a többi ápolóval, diplomás ápolóval, vezetővel, például az osztályos főnővérrel, segédápolókkal, kiegészítő ápolószeméllyel. Munkakörétől függően tart kapcsolatot más kórházi osztályok vagy szakrendelések munkatársaival, például laboratóriumi asszisztens, pszichológus.

Kiemelt jelentőségű a beteggel és a hozzátartozókkal szükséges kapcsolattartás, amely sokszor évtizedeket is átfoghat, például háziorvosi ellátásban.

Követelmények

Milyen fizikai igénybevétellel, megterheléssel jár a munkavégzés?

A diplomás ápoló naponta több órán keresztül, álló, vagy ülő helyzetben végzi munkáját. Gyakran kell helyzetet változtatnia. Épületen belül végzett fizikai munka.

Milyen környezeti ártalmakkal, hátrányokkal járhat a szakma gyakorlása?

A diplomás ápoló munkája során sok emberrel közeli testi kontaktusba kerül (érintés) így csepp- és székumfertőzésnek van kitéve.

Balesetveszélyt (csúszásveszély) okozhat a nedves talaj.

Baleseti veszélyt rejt magában továbbá, a gyúlékony anyagok használata (gázok, oxigén), illetve az áramütés veszélye is fennáll.

A munka fizikai károsító tényezői mellett a pszichés terhelés is megjelenhet. A diplomás ápoló felelősségteljes munkát végez. Az állandó fokozott figyelem a páciensekre, az emberekkel való kapcsolat, jelentős pszichés terhelést (kiégés veszélyt) jelenthet ebben a szakmában.

Milyen egészségügyi követelményeket támaszt ez a szakma?

Fontos tudni, hogy minden foglalkozásnak szigorú egészségügyi alkalmassági feltételei vannak.

A fontosabb szempontok közül néhányat kiemelünk, tájékoztató jelleggel:

- jó látás,
- ép hallás,
- jó szaglás,
- karok, kezek, ujjak fokozott használata,
- fokozott figyelem,
- együttműködés,
- jó állóképesség,
- jó beszélőképesség.

A foglalkozás gyakorlása során felmerülő kockázati tényezők:

- érzelmi megterhelés,
- allergizáló anyagok használata,
- veszélyes anyagok használata,
- túlmunka, nyújtott műszak,
- többműszakos munkarend.

Milyen egyéb tulajdonságok megléte kedvező ebben a szakmában?

Mivel a diplomás ápoló a betegekkel szoros együttműködésben dolgozik, ezért hatékonyan kell, hogy alkalmazza a kommunikációs technikákat, megfelelő stílusban, szókinccsel, tapintattal kell beszélnie a betegekkel.

Fizikai teherbíró képesség, állóképesség is szerepet kap, például a hosszú órákon át tartó álló vagy hajlott testhelyzetben végzett munka miatt. A beteggel nagyon sokszor meg kell érintenie, mert a diplomás ápoló alapvető munkaeszköze lehet a keze.

A betegekkel való együttműködést elősegíti a beleérző képesség, a segítőkészség és az elfogadó pszichés beállítódás.

Fontos, hogy megtalálja a megfelelő kapcsolatot a pácienssel, hisz az ő együttműködése nélkül nem tudja ápolási, gondozási tevékenységét folytatni. A gyógyítás és az ápolás, gondozás során a betegnek ugyanolyan fontos szerepe van, mint az ápolónak. Ha nem tudnak együttműködni, akkor nem sokat ér az ápolás, gondozás.

Milyen tantárgyakban kell jó eredményt elérni ehhez a szakmához?

A diplomás ápoló képzés biológiai, fizikai és pszichológiai ismeretekre épül, ezekből a tantárgyakból érdemes jól teljesíteni.

Hasznos lehet az alapvető számítógépes ismeret, hisz az adminisztrációt számítógépen végezzük. Az idegen nyelvismeret ismeret is előny, például az új szakirodalmak megismeréséhez.

Milyen érdeklődési kör a legelőnyösebb ebben a szakmában?

Aki ezt a szakmát választja, hivatást választ. Mint minden egészségügyi szakmában, itt is nagyon fontos, hogy be kell tartani a szakmai, etikai előírásokat. A betegeket életkoruktól függetlenül önálló személyiségnek, partnernek kell tekinteni.

A diplomás ápoló szakmát választók szeretnek olyan tevékenységet végezni, amellyel segítenek másoknak életük vagy egészségük javításában. Kedvelik a másokról való

gondoskodást és szeretnek mások problémáin segíteni. Szeretnek másokkal együtt, csoportban dolgozni.

A diplomás ápoló munkában vannak olyan tevékenységek, melyek szigorú szakmai előírások szerint folynak, ezért vállalnia kell, hogy megadott lépések szerint végezze feladatát, szerezse a szervezett, meghatározott sorrendet követő munkát.

Fontos, hogy aki ezt a szakmát választja, szeressen segíteni másokon, tartsa fontosnak az emberi kapcsolatokat, mások boldogulását szem előtt tudja tartani.

Szakképzés

A **képzés célja** olyan diplomás ápolók képzése, akik tevékenységük során elvégzik a rábízott betegek és családjaik ápolásával kapcsolatos ápolási feladatokat. Ezen belül segítik a különböző életkorú beteg/egészséges embereket fiziológiás és magasabb rendű szükségleteik kielégítésében, közreműködnek az egészség megőrzésében, az egészséges életmód kialakításában. A beteg állapotának és igényeinek megfelelően segítséget nyújtanak a mozgásban, pihenésben, táplálkozásban, higiéniában, a kiválasztási funkciók, megfelelő testhőmérséklet megtartásában és az oxigénszükséglet biztosításában, szakápolási feladatokat látnak el a különböző szervrendszerek betegségeiben szenvedő betegek körében.

Előképzettség

A képzésben való részvétel feltétele az érettségi bizonyítvány megléte, és egészségi alkalmasság.

Képzési idő

A felsőfokú szakképesítés 50 százalékában gyakorlati képzés folyik. Képzési idő 8 félév.

A szakképesítés során oktatott elméleti és gyakorlati ismeretek

Általános klinikai ismeretek; Kommunikációs ismeretek, Személyiségfejlesztés, A gondozás alapismeretei; az ápolás alapjai, pedagógia- és egészségnevelési ismeretek, szakmai etikai ismeretek; Sürgősségi betegellátás, Szakmai idegen nyelvi ismeretek, Hospice ismeretek, stb.

A szakmai gyakorlatok területei: ápolási-gondozási intézmény; belgyógyászati osztály, baleseti sebészet/ortopédiai osztály, ortopédia/reumatológia osztály, kardiológiai osztály/részleg, sebészeti osztály, urológia osztály, szülészeti-nőgyógyászati osztály, neurológiai osztály, pszichiátriai osztály, szemészet osztály, fül-orr-gégészeti osztály, bőrgyógyászati osztály, központi intenzív osztály, sürgősségi osztály/mentőszolgálat, háziorvosi és otthoni szakápolási szolgálat, hospice, csecsemő- és gyermekosztály.

A szakképesítés vizsgakövetelménye

A szakmai vizsga írásbeli, szóbeli és gyakorlati vizsgarészből áll.

Az írásbeli vizsga tételeit az Egészségügyi Minisztérium központilag határozza meg. Az írásbeli vizsgán a vizsgázók nyílt és zártrendszerű feladatlapot oldanak meg, melynek feladatai felölelik a teljes tananyagot.

A szóbeli vizsga tantárgyai az ápolás és a gondozás alapjai, és a klinikai ápolás. A szóbeli vizsgán a vizsgázó verbális kommunikatív, kombinatív és integráló képességeit méri a bizottság.

A gyakorlati kérdések az ápolási feladatok köréből, klinikai környezetben valós vagy szituációs helyzeteket, dolgoznak fel. A gyakorlati vizsgán a vizsgázó problémamegoldó, szenzoros és verbális kommunikatív, együttműködési, empátiás, logikai és együttműködési képességeit értékeli a bizottság.

Kapcsolódó foglalkozások

Általános ápoló,

Szociális ápoló, gondozó,

Dietetikus,

Ápolási asszisztens,

Csecsemő- és gyermekápoló,

Szülésznő,

Ápoló,

Mentőápoló.

A szakképesítéssel betölthető munkakörök

Vezető ápoló,

Klinikai ápoló.

Kórházi ápoló,

A szakmával kapcsolatos további információk részletesen a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet: www.nive.hu honlapján található, Szakképzési dokumentumok címszó alatt.

Szakmai gyakorlat és szakmai továbbképzés az Európai Unióban

Az alábbi honlapon különböző nemzeti és nemzetközi oktatási-képzési pályázati programok találhatóak. Így többek között az Európai Bizottság Socrates oktatási, és Leonardo da Vinci szakképzési programjai, valamint a felsőoktatásban résztvevők közép-európai CEEPUS programja.

A honlap információt nyújt a felsőoktatási rendszereket támogató Tempus III, és az Erasmus Mundus programokról, valamint az Európai Unió Kutatási és Technológiafejlesztési Keretprogramjának lehetőségeiről.

Elérhetőség: www.tka.hu

Kereseti lehetőségek:

Az egyes foglalkozások átlagkereseti statisztikáját – több évre visszamenőleg – az Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapján teszi közzé, a Statisztika menüpontban (egyéni bérek és keresetek statisztikája).

Elérhetőség: www.afsz.hu

Elhelyezkedési lehetőségekről tájékozódhat az Állami Foglalkoztatási Szolgálat kirendeltségein, a www.afsz.hu internetes elérhetőségen, vagy mobiltelefonon a <http://wap.afsz.hu> linken.

A szakma jövőjéről készült tájékoztatás a <http://www.epalya.hu/munka/foglalkozas.php> weblapon érhető el, a foglalkozás megadásával.

Kiadja: Foglalkoztatási és Szociális Hivatal

Felelős kiadó: Pirisi Károly főigazgató

Ez a kiadvány az Európai Unió és a Magyar Állam társfinanszírozásával 2005-ben készült. Aktualizálva 2008-ban. A jelen dokumentum tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság a tárgyra vonatkozó hivatalos véleményét.